

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

12

GLÅMSBIERG
 FRI- OG EFTERSKOLES
 ÅRSSKRIFT

DAG OG DAAD ER KÆMPERIM

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1 9 5 9

Statens pædagogiske Studiesamling
 København

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLES

ÅRSSKRIFT

Dag og dåd er kæmperim

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1959

INDHOLDSFORTEGNELSE

Gunnar Olsen: Den sorte skole	3
Holger Paaskesen: Lærerpersonegheden og opdragelsen	8
Poul A. Jørgensen: Egnsudvikling	16
Mindeord	25
Nyt om gamle elever v. Poul A. Jørgensen	29
Noter v. Gunnar Olsen	36
Marie Olsen: Fra november til november	39
Efterskolen 1958-59	48
Eksamensholdet 1959	51
Hilsener	53
Bestyrelsen for elevforeningen	54
Oplysninger - elevmødet	54
Regnskab	55

Den sorte skole

Tænk, at det skulle blive aktuelt igen! Her mente man, at dette hæderkronede begreb, som vistnok skylder selve Grundtvig sin tilværelse, forlængst var gået over i historien, men nej, som bandbulle mod generende konkurrenter er det stadig i kurs.

Grundtvig anvendte det, så vidt det kan ses, som en betegnelse for en livsfjern og verdensfjern skole, hvor eleverne måtte beskæftige sig med støvede, forældede sager, der havde mistet enhver interesse på alle andre områder end skolens. Han talte foragtende om »drengevidenskabelighed« og havde ikke meget tilovers for den lærde skole, latinskolen. Om nogen anden skole var der på hans tid næppe tale. Det, man bød almuen, var så pauvert, at det knap nok fortjente betegnelsen skole, og det var først langt senere, Grundtvig fattede interesse for almuens oplæring. Af selvsyn kendte han heller ikke meget til den; til sit niende år blev han undervist i hjemmet, og derefter blev han sendt til sine brødres huslærer, der var præst i Jylland.

Den sorte skole var altså den lærde skole, og der var ikke andre skoler. Man kan derfor sige, at det er noget af en tilsnigelse, når man i dag kunne tænke sig at inddele vor tids skoler i »sorte« skoler på den ene side – og, det må vel så være »livets skoler« på den anden side.

Dels findes der i dag slet ingen skoler, der er »sorte« i den forstand, selv den værste af dem alle: latinskolen (gymnasieskolen) har gennemgået en sådan forvandling, at det ville være et virkningsfuldt tankeeksperiment at lade Grundtvig i dag over-

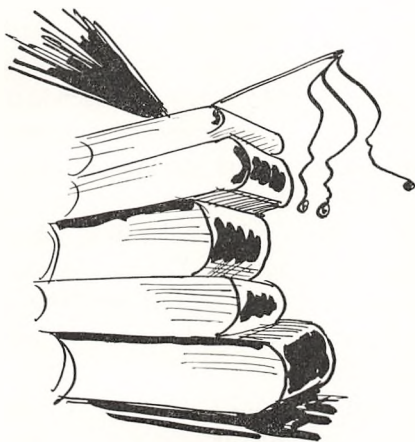

være undervisningen i en gymnasieklasse, uden at han i forvejen var underrettet om, hvor han befandt sig. Man kunne gerne se stort på, i hvilken af gymnasiets efterhånden mange afdelinger (linier!) det skulle foregå, der er jo efterhånden en del – hvilket også tyder på en vis udvikling: den sproglige (den, der nok lignede Grundtvigs »sorte skole« mest, den klassisk-sproglige med dens omfattende undervisning i græsk og latin, synger nu åbenbart på sit allersidste vers), den matematisk-naturvidenskabelige, den biologiske, musiklinien og nu sidst *samfundslinien*, der stort set ikke er så forskellig fra den »Skolen i Soer«, som var Grundtvigs drøm, kronen på hans vældige skolesyn. Bevares, den er naturligvis kun en beskedent virkeliggørelse, sådan som virkeliggørelse *altid* er beskedent.

Jeg er tilbøjelig til at mene, at »den gamle« kunne indføres adskillige steder og overvære noget, som han ville hilse som en smuk levendegørelse af sine egne tanker og håb.

Til gengæld skulle han jo nok i dag kunne komme til at overvære et og andet i adskillige af de skoler, som ikke undser sig for at regne sig for en »livets skole«, adskilligt, der kunne få det til at løbe koldt ned ad ryggen på ham. Men anderledes kan det sikkert ikke være. Det, der skulle bære – troen – beviser sin fraværelse derved, at der gribes til alle andre udveje for at holde det oppe, der alt for længe har været forsvundet. Og et af midlerne synes altså at være sparket til »de andre«. Nå, det er naturligvis også en form for tro, en slags tro: troen på, at det kun drejer sig om at gøre opmærksom på sin eksistens, ligegyldigt hvilke midler man må gribe til.

Det arbejde, der her på stedet har været gjort for at rejse et gymnasium, er ikke foregået i dølgsmål. Det er en sag, der har kunnet tåle dagens lys, og som derfor har kunnet føres åbent frem. Det har simpelthen drejet sig om en egnsudvikling, som tiden nu omsider var moden til, og der er ikke spor grund til at ironisere over, at der har kunnet skaffes kommunegaranti dertil. Sådan noget går nu engang lettest, når kortene lægges på bordet, hvad de jo som bekendt ikke altid gør. Det er sikkert også således, at den opnåede kommunegaranti af mange af de mennesker, der har arbejdet for gymnasiesagen, betragtes som en

art tillidserklæring fra det offentliges side, og altså giver en tilfredsstillelse, som farisæeren ingen brug har for, eftersom han jo i forvejen er fuldt tilfreds med sig selv. Det kan såmænd ikke undre, at han, der selv har været ude efter at opnå garantien, men uden at få den, nu håner dem, der fik den. Men det er jo temmelig afslørende.

Men nu står altså gymnasiet der; om få måneder indvies det; om et års tid lægges slutstenen. En dag er det noget helt selvstændigt med egen styrelse, men med organiske forbindelser til alt andet skoleliv på Vestfyn, der føler sig som en del af det tilbud, et folk kan gøre sine børn og unge på det undervisnings- og opdragelsesmæssige område. Vi venter og tror, at gymnasiet vil indordne sig på denne tjenende linje, og dér skal det bydes velkommen. Det er, tror jeg, af allerstørste betydning, at vi på nærmeste hold kan følge også de af vore unge, der skal den boglige vej. Det kan medføre en rodfæstelse i det milieu, de er udgået af, som vanskeligt kan overvurderes og i alt fald rangerer betydeligt højere end de økonomiske fordele, som det heller ikke er svært at få øje på.

Gymnasiesagen har haft medvind: de store årgange, den tekniske udvikling, der bevirker, at flere og flere må gå den boglige vej, fordi det manuelle arbejde udføres af maskinerne, konkurrencestrykket fra andre lande, teknikerbehovet og mange flere faktorer har bevirket, at tiden var moden. Derfor har også de planer, der har været ført frem, været mødt med den største velvilje. Alligevel er det ikke den overvældende tilslutning til tanken, der har virket mest overbevisende om dens rigtighed. Nej, grundtanken er den, at de rige muligheder, som de unge sidder inde med, og som de aflægger bevis for, hver gang vi arbejder med dem, disse muligheder hører det til et folks opgaver at give de unge lejlighed til at udvikle. Det har jo vist sig, at de unge selv ikke sparer på kræfterne, de er i dag flittigere og mere målbevidste end nogensinde før, og deres ansvarsfølelse er der heller ikke noget i vejen med.

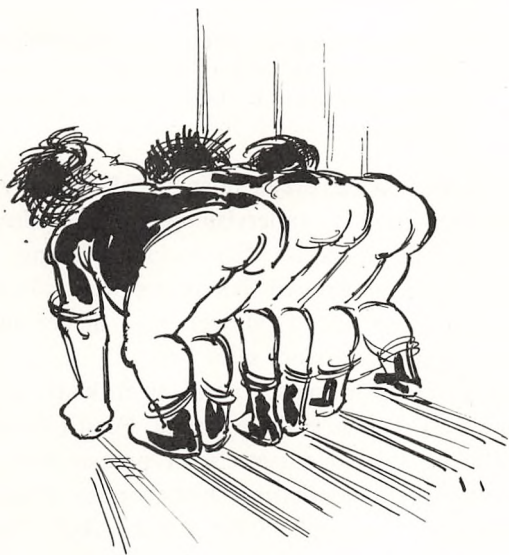
Det vil altså sige, at forudsætningerne er i orden.

Nuvel, så ligger gymnasiet der da med åbne døre, således som

også mange unge selv har givet udtryk for, når jeg har talt med dem om planerne: som en gave til de unge.

Opfattet i den ånd er det vel så som så med klicheen: den sorte skole.

Gunnar Olsen.

Lærerpersongheden og opdragelsen

Holger Paaskesen, der nu er seminarieførstander i Skive, var lærer ved Glamsbjerg friskole i 1927–28.

Foredraget her blev holdt i radioen. Det er med forstander Paaskesens tilladelse forkortet en del.

Når der snakkes skole, drejer talen sig ofte om, hvad der er vigtigst i skolens arbejde, undervisningen eller opdragelsen eller – om man vil – dygtiggørelse eller social tilpasning. Adspurgt om, hvad de venter af skolen, vil sikkert et stort antal danske forældre pege på dygtiggørelsen. Opdragelsen – mener man med rette eller urette – at kunne klare selv.

Vor folkeskoles formålsparagraf siger klart, at dygtiggørelse kommer sidst i skolens tredelte formål. Først udvikling, så karakterdannelse og sidst dygtiggørelse. I praksis former tingene sig måske nok noget anderledes. Dygtiggørelse spiller i hvert fald en overordentlig *stor* rolle i det danske skolebillede. Karrieren må forberedes og underbygges allerede i skolen. På det tvivlsomme i denne betragtning skal jeg ikke komme ind, men nøjes med at pege på, at sådan er det. Det er forøvrigt lærerigt at bemærke, at man ved gennemlæsning af de gældende undervisningsplaner ustandselig kommer til at tænke på dygtiggørelse og ikke i særlig grad på hverken udvikling eller karakterdannelse.

Det kunne altså se ud, som om læreren uden at støde an mod gængs opfattelse eller forventning kunne holde sig til det undervisningsmæssige og træde tilbage som opdrager.

Hertil er at sige, at selv om læreren *ville* afstå fra at være opdrager, *kunne* han ikke. Blot to mennesker er til stede i samme stue, vil de virke opdragende på hinanden på den ene eller den anden måde.

I spørgsmålet om undervisning og opdragelse vil der aldrig være tale om et enten-eller, men altid om et både-og. Lærerens personlighed vil spille en rolle, uanset hvordan målsætningen be-
tragtes. Efter en skoletime er ingen af dem, der deltog i den, helt de samme, som da timen begyndte, ej heller læreren forøvrigt.

I tidligere tid, og forøvrigt ikke så ret meget tidligere, så man ret massivt på den psykologiske faktor i undervisningen, på elevernes vilje til at modtage, på deres følelse af, at der er mening i tingene. Arbejdsskolens pionerer lærte os, hvor vigtigt det er, at undervisningen af eleverne opfattes som noget meningsfyldt; med andre ord, at der findes en klar motivering.

Når regnelæreren sætter sine elever i gang med en spalte regnestykker i regnebogen, da er der jo strengt taget ingen anden motivering for børnenes arbejde end lærerens tilstedeværelse og hans befaling. Selve regneprocessen har jo ingen hensigt i sig selv. Men lærerens personlighed kan på den anden side være en ganske *overordentlig* stærk motivering, i hvert fald fuldt tilstrækkelig til, at arbejdet af børnene opfattes som meningsfyldt. Jo mere sympatisk lærerens personlighed lever i børnenes bevidsthed, desto mere lystbetonet vil arbejdet blive følt, og desto mere intenst vil det blive udført. Og ikke blot dette. Barnets hele indstilling til faget – nu og i fremtiden – vil ofte præges af dets holdning til læreren og af den kraft, hvormed lærerens personlighed går ind i barnets bevidsthed.

Har jeg været i tvivl om disse ting før, så er tvivlen i hvert fald blevet hævet, efter at jeg kom ind i den gerning, jeg har nu.

Samtlige vore elever på seminarierne skal nu vælge et såkaldt linjefag. Der er 8–10 forskellige fag at vælge imellem. Får man talt til bunds med eleverne om baggrunden for deres fagvalg, viser det sig – ikke altid – men meget ofte, at der spørger en lærer fra skoletiden i baggrunden af deres bevidsthed, den lærer altså, der gennem sin personligheds indflydelse har gjort faget lystbetonet og appetitligt. Mange gange har jeg hørt en elev sige omtrent som så: »Ja, jeg fik bedst karakter i engelsk, men jeg kan nu altså bedst lide tysk«. I baggrunden har vi som regel to lærerpersonligheder. Måske erklæredes det åbent, at engelsklæreren

var mindst lige så dygtig, måske endda dygtigere, »men jeg kan nu altså bedst lide tysk«, hvilket udlagt betyder: »Jeg kunne nu altså bedst lide tysklæreren«.

Kan hænde begrebet dygtighed hos en lærer har et noget dybere indhold end det, man umiddelbart tænker på.

Hvad er det da, der betinger lærerpersonlighedens indflydelse? Hvorfor bliver dens indflydelse undertiden positiv og til andre tider negativ? Let er det ikke at give sig i kast med dette spørgsmål, og noget udtømmende svar kan selvfølgelig aldrig gives.

Jeg vil prøve at kaste nogle små strejflys over problemet ved at fortælle nogle små, fordringsløse historier, der hver for sig har givet mig indtryk af lærerpersonligheder og derigennem påvirket mit syn på undervisning og opdragelse.

— — —

Den første historie handler om en lille pige på 7 år, datter af en af mine venner. Nu er hun forlængst voksen. Hun havde gået nogle måneder i 2. klasse, da jeg en aften var på besøg i hendes hjem. Jeg snakkede lidt skole med hende. Hun havde fået en ny regnelærer i 2. klasse. Hvordan går det så, spurgte jeg. — Uh, han er så gal, sagde hun, han skælder altid ud. — Jamen, gjorde den anden da aldrig det, indvendte jeg. — Jo, sagde hun, med et næsten forklaret smil, det gjorde han tit, men det gjorde ikke noget, for man kunne se, han grinede midt i det hele.

Hvad er nu det, der er på færde her? Jeg kendte begge lærere. Jeg vidste, de var anerkendt dygtige begge to. Den enes personlighed virkede sympatisk på den lille pige, den anden usympatisk. Jeg talte videre med hende om de to lærere. Det viste sig, at alt, hvad den første foretog sig, var rigtigt i hendes øjne, og alt, hvad den anden gjorde, var forkert. Det er forståeligt, at hendes syn på faget regning også havde forskubbet sig. Jeg borede lidt for at finde grunden til disse stærke op- og nedvurderinger, for jeg blev jo klar over, hvad jeg kunne have sagt mig selv i forvejen ud fra mit kendskab til de to lærere, at nogen voldsom forskel på deres rent faktiske adfærd var der ikke. Jeg fandt ud af, at den første af og til havde snakket med pigen om hendes legetøj, hendes ferieplaner, danseskole eller andet. Det gjorde

den anden aldrig. Jeg fandt også ud af, at den første nogle gange havde brugt en time til at fortælle noget for børnene, noget fra sin barndom eller et eller andet, han havde oplevet dagen i forvejen. Her lå vist hunden begravet. Pigen følte, hun kom læreren ved, og derfor kom han hende ved. Der var opstået det udefinerbare, vi kalder kontakt. Hun nærrede blind tillid til ham og følte sig tryk i hans nærhed. Hun vidste, han var *hendes* mand, at han ville hende det godt. Derfor tilgav hun ham faktisk alt.

Det er jo ingenlunde sikkert, at alle børn i klassen opfattede de to lærere på samme måde, som hun gjorde. De var begge stærke personligheder, og stærke personligheder bliver som oftest hadet eller elsket. Hvilken af delene kan afhænge af småting og tilfældigheder.

Jeg har brugt mange ord på denne lille, banale historie, som intet beviser, men som kan hjælpe en til at tro. Og når talen er om en personligheds indflydelse, baseres alt på tro og faktisk intet på viden. Det er da *min* tro, at tillid og tryghed er helt afgørende faktorer, når lærerpersonlighedens rolle skal afgøres. Den tillid og tryghed, som børnene føler i lærerens nærhed. Dette følelseskompleks skabes gennem personlig kontakt, individ over for individ. Er det til stede, virker lærerpersonligheden positiv, og er det ikke til stede, virker den negativ.

Jeg vil fortælle en anden lille historie. I den er der to personer. Den ene er mig selv, den anden en af de fineste pædagoger, jeg har kendt, selv om han slet ikke var lærer. Han var imidlertid lærer for mig.

Jeg var for ca. 35 år siden landvæsenselev på en af statens forsøgsstationer, hvor han var leder. Han var et sjældent menneske. Jeg har aldrig hørt ham sige et ondt ord til nogen, vennelsel og hjertensgod i al sin adfærd. Det er alt for svagt sagt, at vi unge holdt af ham, men samtidig følte vi en respekt for ham, der langt overgik den, der skabes af skræk.

En dag havde jeg fået besked om at pløje en parcel i marken, og når jeg var færdig med den, kunne jeg tage fat på parcellen ved siden af. Jeg *blev* færdig og *tog* fat på parcellen ved siden af, men ulykkeligtvis den på den forkerte side. Den skulle ikke

pløjes. Det var en stubmark med udlæg af græs, der på grund af en tør sommer næsten ikke var spiret. Jeg havde nået at pløje en halv snes furer, da lederen kom og standsede mig og forklarede sagen. Jeg forstod øjeblikkelig, hvad dette betød. Min husbond havde jo ansvaret for forsøgene i marken, og nu var de ødelagt. Han gav ingen kommentarer, men jeg kunne se, at han var meget ked af det skete. For at bryde den pinlige tavshed sagde jeg: »Det var vel nok kedeligt«.

Og så faldt da de ord fra lederen, der endnu står for mig som en sønderknusende straf: Ja, det *var* kedeligt. Andet sagde han ikke. Og andet blev der aldrig talt om sagen. Resten af dagen og den følgende gik han og jeg og prøvede at vende furerne tilbage med en spade. Det er i sådanne øjeblikke, man får grundfæstet sine begreber om godt og ondt. Det er i sådanne øjeblikke, lærerpersonligheden træder frem med overvældende styrke.

Historien behøver jo egentlig ingen kommentarer, men alligevel har jeg tænkt meget over den. Rent faktisk var min forseelse jo ringe. Kun min uvidenhed havde voldt miseren. Det forstod jeg selv meget vel, og jeg søgte at dulme min dårlige samvittighed med dette ræsonnement, men helt og aldeles forgæves. Her drejede det sig ikke om skaden på en udlægsparcel. Her drejede det sig om forholdet mellem to mennesker. Jeg havde skuffet min husbond. Han var selv et pligtmenneske, der aldrig skånede sig, og som ønskede alt gjort perfekt. Nu havde jeg bragt skam over ham. Intet og ingen kunne trøste mig, troede jeg. Og så viste det sig jo alligevel, at der var en, der kunne, nemlig manden selv. Og vel at mærke ikke med skulderklap og »det skal du ikke være ked af«. Men ved gennem en helt uforandret adfærd at vise mig, at han stadig troede på mig. Jeg fik betroet de samme opgaver som før, han talte til mig, som intet var hændt. Jeg skulle have gået til verdens ende for ham med mine 16 år.

Denne episode har lært mig to ting, og sandheden i disse erfaringer har bekræftet sig for mig som pædagog igen og igen.

Jeg havde fået en straf i de få ord, der blev sagt, og derigenem lærte jeg noget helt afgørende om virkningen af straf. For mig står det sådan, at alt afhænger af, hvilken slags aggression

straffen fremkalder. Hvis aggressionen vender ind mod den, der får straffen, er den lykkedes, men hvis aggressionen vender udad mod den, der giver straffen, er den spildt.

Den anden erfaring, episoden skaffede mig, er den, at skal en straf have nogen som helst chance for at virke efter hensigten, da er det uomgængelig nødvendigt, at den følges af en hel og ubetinget tilgivelse. Hvis man kan risikere at blive mindet om forseelsen senere: »Kan du huske . . . o. s. v.«, da fremkalder straf kun fortvivelse, håbløshed, bitterhed og trods.

Og så en tredje historie, ligeså lidet opsigtsvækkende i sit handlingsforløb som de to andre.

Som 15-årig var jeg elev på en ungdomsskole. Den tidligere forstander, som havde lagt op på grund af alder, fortalte sagnhistorie for os. Han var en prægtig gubbe, stor og hærdebred, sindig i tale og bevægelser, djærv og mandig i hele sin færd. Han talte ravjysk, også når han fortalte historie. Han fortalte om Rolf Krake. Vi hørte om Vigge, der kom til Lejregaard for at gå i Rolf's tjeneste. Vi havde hørt den kendte historie om de to guldringe, som Rolf gav ham. »Do æ en stuersindet mand, kong Rolf. Til gjengjæld få din rundhåndethed vil A low dæ å hæwn di dø,« soed Wigge. »Ser wi de«, soed Rolf, »do æ hejsens ett kiw å'ed, bette kâel, men stue' uer å fied flæsk, de hænger jo ett fast i æ hals. Nå hâr vi jo hør, de goer hiel godt mæ di stuer uer. Sæt do dæ no nier å si'e hvodden de goer mæ æ flæsk«.

Hele scenen står brændt ind i min bevidsthed, og jeg ser og hører det hele endnu, som var det i går. Når historien gjorde indtryk på mig, da er det jo igen lærerpersonligheden, der er hemmeligheden. Lad en anden fortælle det samme, oversæt dialogen til rigsdansk, og man vil få at se, hvordan det hele falder til jorden.

Men i denne gamle mands mund virkede historien. Der var konformitet mellem fortælleren og det fortalte. Historien fortæller jo strengt taget ikke om Rolf Krake, men om hvordan fortælleren idealiserer Rolf Krake, og ironiserer let over Vigge, hvorved han jo fortalte om sig selv.

Hvad jeg har villet fremhæve med denne lille historie er da

navnlig dette, at en lærer kun gør virkeligt indtryk gennem sin personlighed, hvis han *tør* være sig selv. Kunstige eller påtagne egenskaber afsløres jo som bekendt på stedet af børn, gennemskues og foragtes.

Og her kommer jeg da så til det gamle problem om objektiv eller subjektiv undervisning. I forlængelse af det meste af det, jeg indtil nu har sagt, vil jeg påstå, at objektiv undervisning i virkeligheden er en abstraktion, en umulighed. Når et stof formidles fra menneske til menneske, og herom drejer enhver undervisningsproces sig, vil det tage form under lærerens hænder, det vil få farve gennem hans formidling. For min skyld må lærerpersonligheden gerne træde ind i billedet og give undervisningen liv og varme og subjektiv farve. Forsøg på objektivitet gør undervisningen gold og kraftløs, og den står i skærende modsætning til børns og unges inderste trang, trangen til at harmes og begejstres. Denne trang findes i os alle, forhåbentlig da, men hos unge er den særlig levende. De unge ønsker ikke, at deres opdragere skal stå for dem som blegsottige, udvaskede væsener, åndelig talt. De ønsker at være enige eller uenige. Det evindelige »på den ene side . . . på den anden side« harmonerer slet med unges sind. Med årene opdager man jo, at tilværelsen er fuld af nuancer, men sansen for nuancen må grundlægges gennem kendskab til rene farver. Objektivitet skaber tolerance, hed det i sin tid. Det er et fejlsyn. Tolerance betyder respekt for andres mening, men denne respekt erhverver man sig først, når man selv har dannet sig en mening. Tolerance skabes, hvor meninger brydes, ikke hvor de udviskes.

Jeg ser altså ingen ulykke i, at lærerpersonligheden røber sig klart gennem undervisningen. Virkelig kontakt skabes kun, når man giver noget af sig selv. Jeg har intet imod, at mine børns lærere stiller dem over for anskuelse, som er modsat mine, det være sig etisk, religiøst, socialt, økonomisk, politisk, nationalt, kunstnerisk o. s. v. Jeg ønsker gerne, læreren skal sige: »Sådan mener *jeg*«. Men jeg ønsker *meget* gerne, han skal tilføje: »Men der er andre, der mener noget andet«.

Jeg ved, at der er farer forbundet med lærerpersonlighedens

frie udfoldelse. Der er fare for propagandistiske misbrug. Selv med de forbehold, jeg fremførte, vil der måske nok ske skader. Men alligevel. Alt har som bekendt sin pris. Der kan ske meget større skader ved en farveløs undervisning end ved en farvet. Og forøvrigt: vis mig en, der aldrig har fejlet, og jeg vil vise Dem en, der intet har udrettet.

Efterhånden som årene er gået, er det med stigende styrke kommet til at stå sådan for mig, at de kundskaber, vi lærte i skolen, egentlig har spillet en beskeden rolle. De fleste af de kundskaber, vi bruger som voksne, har vi lært senere, og de skolekundskaber, vi bruger, kunne vi som voksne have lært på ganske kort tid. Til gengæld tror jeg, det livsgrundlag, vi erhvervede os under opvæksten, den måde, hvorpå vi lærte at skelne godt fra ondt, spiller større og større rolle for os, som årene går, og ingen løber nogensinde helt fra det. Vi kan måske argumentere os væk fra småt og stort i vor opdragelses læresætninger, men når slutningsrækken er endt, hvisker en indre stemme: Ja, men alligevel.

De kundskaber, skolen gav os, fik vi af underviseren, teknikeren, den pædagogiske håndværker. Den opdragelse, skolen gav os, fik vi af lærerens personlighed. Det er vist for os alle en kendt sag, at mindet om lærerens personlighed ofte lever stærkere end det stof, han lærte os. Det er også en kendt sag, at små glimt fra skolen, i sig selv ligegyldige bagateller, kan spille en rolle i vor bevidsthed hele livet. I disse glimt optræder altid levende mennesker, i dem lever lærerpersonligheden.

Holger Paaskesen.

Egnsudvikling

Den, der studerer sin hjemstavns historie, belønnes sjældent. Jeg taler ikke af egen erfaring, men ud af andres. Mange timers stille gransken på arkiver og læsesale kan være nytteløse, al den stund man intet finder om sin egn. Endnu sjældnere er det, at amatør-forskeren finder noget, som har betydning i den store sammenhæng, i landets historie. Des større må glæden være, når der så endelig dukker et og andet op af de gotiske snørkler. Oplysningen være sig nok så ringe og betydningsløs. Den er dog et resultat.

Hvad mon det kan være, der får tusinder af mennesker til at interessere sig for hjemstavns historie? Mon ikke det kan være det, at man så bestemt mener at måtte have en særlig mulighed for at lære at kende og forstå de mennesker, der har levet på de kanter, hvor man selv bor. Det er ligesom det at træde på den samme jord, som de gjorde, får en til at føle fællesskab. Om ikke direkte så dog indirekte tænker man sig dem som sine egne forfædre. De store eller små ting på ens hjemegn, om hvilke man ved, de er »gamle«, hensætter den »historisk følsomme« i særlig ekstase. Man griber sig i at gå og ønske, at man som en virkelighedens H. C. Andersen kunne bringe tingene til at tale.

Dette ønske er til tider opstået i mig, når jeg har lagt turen om ad Old Gyde, og jeg er kommet forbi den stump stendige, som endnu står i skovkanten det sidste stykke inden Krengerupvej. Diget er gammelt, og vejen er gammel. De gamle kort viser, at den førte to steder hen: Enten kunne man krydse Krengerupvej, gå ind i skoven igen og komme til Rønnemosegård, eller man kunne følge vor tids vej til Krengerup, som også var datidens vej. Vejen og diget må sikkert kunne fortælle noget om de mennesker, som engang levede i landsbyen Glamsbjerg.

Hvor gammel er den landsby? Ingen kan besvare det nøjagtigt, men man kan ad forskellige veje forsøge at finde frem til den omtrentlige alder. Og allerførst må vi vende os mod selve navnet. Ordets første led »Glam« menes at gå tilbage til en olddansk form »gløm« (1435, Glømsbjerg), der har sin rod i det oldnordiske ord »glaumr«, som igen er beslægtet med det oldengelske »gleam«, der betyder »fest eller glæde«. Ordets andet led »-bjerg« findes i adskillige andre danske stednavne, som ofte er meget gamle navne, f. eks. Houbjerg, Lisbjerg og Solbjerg. Nu kan fantasien have frit spillerum: »Festens eller glædens bjerg«. Kul-tiske syner vælger frem for ens blik . . . men det er blot fantasier.

Der findes ingen fredede oldtidsmindesmærker i Glamsbjergs nærmeste omegn, som kunne hjælpe en på gлед med hensyn til tidsfæstelsen af bosætningen. Men på Stensgårds marker, vest for byen og syd for jernbanelinien, er der bl. a. fundet en urne, og stedet er endnu ikke undersøgt. På de gamle kort står der følgende navne på disse stykker: Eske høj, Eskeholm og Øde toft, og med dette spinkle materiale kan man igen lade tankerne lege: Den første bofæstelse i Glamsbjerg har fundet sted der, hvor markerne begynder at skråne mod syd mod bækken nede i Alenbæk. Men atter er det blot fantasi.

Først i 1368 har vi et sikkert vidnesbyrd om landsbyens tilstedeværelse, idet en vis hr. Niels Puesen den 3. april udsteder sit testamente og tilskøder Sct. Knuds kloster i Odense alt sit gods og deriblandt to gårde beliggende »udi Glimsbierrig«.

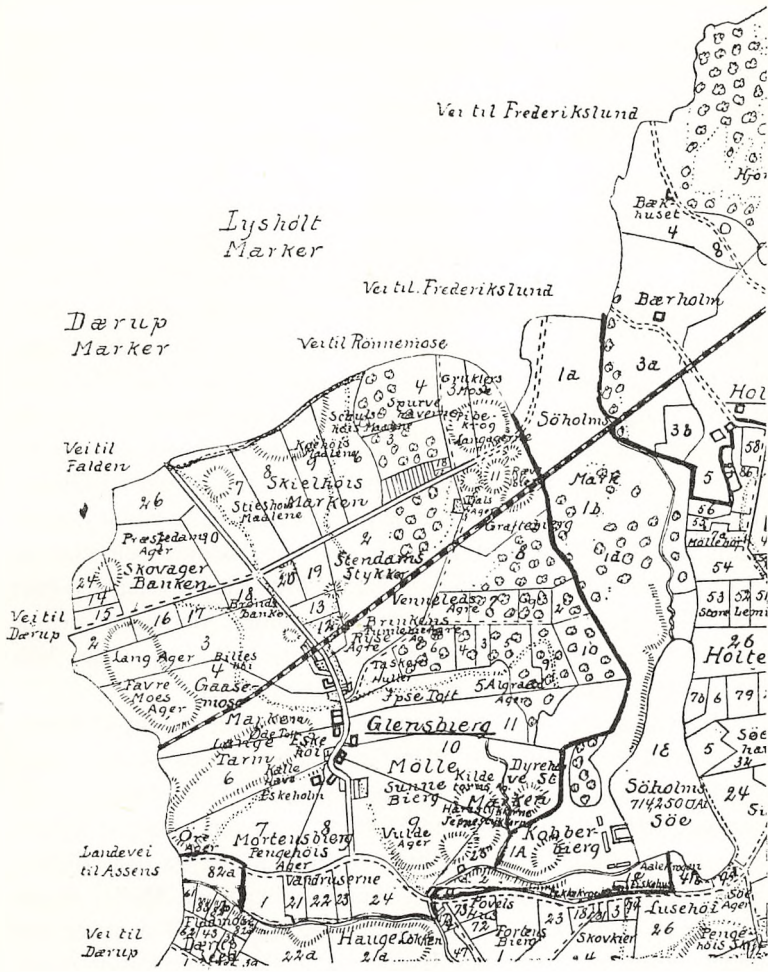
Den 10. december 1435 afgav »Per Matisszen af Glømsbjerg« m. fl. på Fyns landsting tingsvidne og »svor til alle Helgen på Bog, at Nis Gislungh aflivede Knudth Brevna med Urette mod Lands Lov, og svor de ham til fuld Manddød at betale, både ved Bonden og ved Kongen«.

Endvidere nævnes byen 1554, da Chr. den 3. den 3. maj udsteder et gavebrev til skolemesteren i Assens på Sct. Birgitte alters vikarie i Assens kirke. Til dette vikarie (hvad der så end menes med det ord) hørte bl. a. en gård i »Høegeberg« og en gård i »Glimsbjerg«.

For bedre at kunne sætte landet i skat lod Christian den Femte hele landet matrikulere, og alle de gamle matrikelskort er bevarede med samt de tilhørende papirer. Således har vi da i 1682 en hel del om Glamsbjerg, og da udviklingen dengang foregik kendeligt langsommere end nutildags, kan det sikkert være rimeligt at slutte bagud fra 1682, hvad angår landsbyens størrelse, vejenes forløb og mange af markernes navne, som også er opgivet.

Landsbyen havde 8 gårde, 6 huse og en mølle, og det hele lå placeret i den sydlige del af det nuværende Glamsbjerg. Kom man fra Køng gennem det nuværende Glamsdalen, havde man dernede på højre hånd møllen, som lå ved Mølledammen (bag ved højskolen), og på venstre hånd lige overfor lå galgebakken (bakken mellem idrætspladsen og Virkelyst). Videre gik vejen op over bakken (ca. ved Tabor), til den stødte til den stump, som endnu findes ved de to huse over for Hans Larsens gård. Nu fortsatte vejen om ad det nuværende Vandværksvej, svingede mod nord som nu og førte op ad Søndergade indtil det sted, hvor nu Varemessen har sit udsalg. Her delte vejen sig i fire dele: to af dem – og vel de vigtigste – gik mod øst, en ad »Smedevejen« og Old Gyde til Krengerup og den anden til Søholm, medens de to andre henholdsvis søgte mod Dærup og op gennem den nuværende Nørregade til Bukkerup og Dærup.

Der findes en »Specification paa Nafnene i Glamsbierig 1682«, hvoraf det fremgår, hvem der det pågældende år ejede gårde og huse, og hvem der stod som brugere eller tjenere, d. v. s. fæstere. Man kender selvfølgelig ikke disse mennesker og har intetsomhelst forhold til dem, og alligevel synes de at komme en ved. Måske på grund af denne mærkelige kontakt gennem selve stedet og jorden. Ved den første gård står »Kgl. Mayst. Ryttertjenere«, hvilket vel vil sige, at der på vedkommende gård har hæftet den forpligtelse, at gårdens ejer selv, en af hans sønner eller karle skulle stille som rytter, dersom kongen kaldte til krig. Manden hed Hans Jørgensen. De to næste gårde, som ejedes af fru Lisabeth Seested til Bareschou(?), blev brugt af Lauritz Tommesen og Anders Christensen. (Hvordan det skal forstås, at der anføres

to mænd, der, så vidt navnene vidner, ikke er i familie, som brugere af gården, er jeg ikke sikker på.) De fire næste fæsterpar, som var Jacob Nielsen och Mads Nielsen, Lauritz Rasmussen och Hans och Anders Ibsen, Poffuel Pedersen, Hans Steffensen och Per Matzen, stod under »Welbyrdige Morten Schinkel till Søholm«. Den sidste gård, som kun var en kvart(?), og som brugtes af fæsteren Rasmus Nielsen, ejedes af borgmesteren i Assens;

Clausen hed han. Af de seks »Huus Mænd« var de fem fæstere under Søholm. De var: Holger Jensen, Rasmus Hansen, Jens Muurmester, Lauritz Schoemager, Niels Ibsen Schoemager. Og den sidste, Mads Petersen Smid, var undergivet fru Lisabeth til Bareschou.

Og så var der møllen, hvortil der knyttes følgende bemærkninger: »Hafuer verit beliggendis udi fornevn. Mølle March, som nu er øde; huilchen Mølle efter Beretning hafuer verit beboet for 8 eller 10 Aars Tid siden, och beboet sidst af Matz Matzen Møller. Samme Møller ligger til Ottense Hospital, huis lidet Pløye-land dertil befindis, hafuer verit brugt af Rasmus Matzen i Glamsbierig, men efter hans Død hafuer hans Eftermand ey vildet hafue der med at bestille, men beretter at hafue det sig fra sagt for Aar och Dag siden. Forneffte Rasmus Matzen i Glamsbierig hafuer endoch till sig annammit (Efter Welb. Erich Banner hans Befaling) Huis lidet Tømmer som var i Behold och icke var bortstaallen, tillige med tuende gamle Møllesteene, saa der intet paa Aasteden befindis af nogen Matrialier, undtagen tuende gamle forderfuede Møllehiuffl med deris tilhørige Axle, huis Jernbeslag derpaa hafuer verit, er bortstaallen.

Huad dens behørige Vand angaar, da hafuer det sit Udspring fra Søholms Søe med en liden Græsbech samt en gandske liden Bech eller Vandflod, som kommer nedent af Glamsbierigs Toffter, och danner i sig self med Møllen, er moxen (næsten) tilgroet med Grøde, huilcken hafuer haftt sit Fald offuen fra paa Hiufflen, saa der, om nogen Sinde igien skulde opbygge en Mølle, skulde skee med stort Arbeid och Bekostning. Imidlertid den var ved Magt, beretter nærværende Byemænd, at dend icke kunde maale i Tørche och Heede om Sommeren, ey heller naar det var langvarende Frost om Winteren, huerfore den sidste Møller, som der udi boede for aarsagedis der fra sig at begifue, efftersom han moxen ingen Næring dermed kunde søge. Siden har ingen den villet antage, er den derfor raadet i Ruin och Forderff.«

De otte gårde i Glamsbjerg – i 1800 var der elleve – har sikkert, så længe Søholm har været til, stået i afhængighedsforhold til den. Jeg ved ikke, om der på arkiver findes papirer hidhørende

fra Søholm, men jeg er overbevist om, at om sådanne findes, kunne man der komme på mange oplysninger om Glamsbjerg i gamle dage. Det kunne være interessant at finde slige papirer.

Endnu en lille ting bør nævnes, som også ofte har sat min fantasi i svingninger. På det gamle matrikelkort fra 1682 står der et navn »Kalcherup Hafve« over de arealer i den nuværende skov omkring jernbanelinjen, som endnu bærer navnet Kalkerupskoven. Nu er det sådan, at stednavne, der ender på -rup almindeligvis er navne på landsbyer, idet -rup betyder torp (landsby). Har der da ligget en landsby derude i skoven ved navn Kalkerup? Og hvornår er den eventuelt forsvundet? Betegnelsen en landsby dækker ikke nødvendigvis et større antal gårde eller huse. Et par stykker af hver var tilstrækkeligt til at bære et navn, og torpbyerne er netop blevet til i en periode af historien, hvor man på grund af trængsel om jord og hus i de gamle landsbyer flyttede ud fra det gamle. En to-tre familier eller sådan. Således er det f. eks. med Årup. Endnu på kortene fra omkring år 1700 giver den sig kun til kende med tre gårde og et hus. Men Kalkerup? Måske er en engang heldig og finder noget i skoven eller i de eventuelle Søholm-papirer.

— — —

Igennem århundreder havde Glamsbjerg været en ubetydelig lille landsby, og det var den sagtens forblevet, om ikke banen var kommet til. Men da man i begyndelsen af firserne tog fat på arbejdet med anlægget af Tommerup-Assens-banen, kom der også gang i byens vækst, og som det første skridt i den nye udvikling byggedes det hus, hvor idag Rasmus Petersen bor. Det var i 1882.

Der er vist få, der ved bedre besked med Glamsbjergs forvandling fra landsby til stationsby end netop bygmester Rasmus Pedersen, og efter at jeg fra forskellig side havde fået det at vide, op-søgte jeg i efterårsferien Rasmus Pedersen for at spørge gammelt. Det blev mig hurtigt klart, at oplysningerne havde været sande; her var stof til mange samtaler eller rettere enetaler, for jeg havde kun nødig en gang imellem at komme med spørgsmål eller stikord.

»Far var også tømrer. Han og mor flyttede hertil i 82, og de fik

foreløbig husly i en forfærdelig gammel rotterede, som lå der, hvor Kirsten Hansens hus nu ligger. Der boede vi, indtil huset her var færdigt i 83. Som det første nye hus i Glamsbjerg. Da var jeg to måneder gammel.«

»Hvordan så der ud i Glamsbjerg dengang?«

»Ja, dengang lå Glamsbjerg nede i den anden byende. Hans Larsens gård lå der og Stensgård. Deromme på Vandværksvej lå også to tvillinggårde, og det var Godtfred Jacobsens far, Hans Jacobsen, der ejede den ene af dem. Så var der Vølund, en tredje gammel gård, som lå omtrent der, hvor nu lærer Jensens nye hus ligger. Den blev senere flyttet, og stuehuset står endnu. Det er det lange, lave hus, som ligger lige efter doktor Seedorffs, ved Grønnevej. Hvor vejen nu går ned til Langagergård, lå endnu en gård. Den brækkede Henningsen – folketingsmanden – ned og flyttede op til det nuværende Glenshøj. Og ved Falckstationen var der et par tvillinggårde, der tidligt blev revet ned. Længere heropad lå så noget til venstre for vejen Teglværksgården. Den så rædselsfuld ud og faldt vist næsten sammen af sig selv, og den sidste gård var Lars Hansens, som cirka lå der, hvor biografen nu ligger.«

»Købte Deres far jord fra en af de gårde?«

»Nej, stedet her hørte under Rullegården, ligesom for resten al jorden oppe i denne ende af byen. Der gik i min tidlige barndom et hegn mellem os og bryggeren.«

»Hvorfor hed den Rullegården?«

»Det var manden, som hed Henrik Rasmussen, der blev kaldt Henrik Rullemand, fordi han havde haft Rullestedet før han fik Rullegården. Rullestedet er der, hvor skovfogeden nu bor. – Henrik Rullemand var vist selvejer, og greven ville gerne have hans jord. Så byttede de. Greven byggede Rullegården, og den fik Henrik Rullemand i bytte«

– – »Jeg husker, at der i min barndom lå et lille, stråttækt hus der, hvor nu Birch har forretning. Der boede Niels Trunte og hans kone Sine. Han var skovarbejder, og Sine drev en lille koneforretning, hvor vi kunne købe alt muligt. Når vi børn kom derover, så vi tit, at hun var meget nøjeregnende med vægten på

sine varer. Hvis det f. eks. ikke rigtig passede med sveskerne, så bed hun en af dem over, for at få det til at stemme.«

»Hvad skete der med det hus.«

»Det brændte under et tordenvejr.«

»Eller nede ved Nordenlunds hus. Der var smedje. Smeden hed Larsen. Han havde en masse børn, og den sidste kom til at hedde Slut Larsen. Han havde syv navne.«

»Hvilke huse blev bygget efter det her?«

»Ja, nogle af de første var de tre landposthuse. Det ene er det, som maler Rasmussen nu bor i. Det andet er Moses hus mellem Birchs og sagførereens. Det hed altid Oles hus, fordi posten hed Ole Nielsen. Men vi kaldte det også Cirkusvognen; det har jo de her hjul udenpå. Det tredje var Cramers hus.«

»Og så var der de huse, som slagter Dreyer byggede. Det var bl. a. vognmand Lunds hus. Man sagde, at Dreyer, som var glad for at slå et lille slag ind på gæstgivergården, engang i en svir havde lovet at kalde det »Fortvivlelsens lyst«, og han holdt sit løfte. Jeg tror, det står endnu over indgangsdøren ud mod kirkevejen.«

»Far har også været med til at bygge det her inde ved siden af. Købmand Rasmussens. Det var egentlig en tømrer fra Højrup, der skulle bygge det, men det hele faldt sammen natten efter, at det var rejst, og så fik far det at lave om. – Der var for resten jord til. Det er den jord, som vogmand Kristiansen nu har ude bag ved Rullegården.«

»Hvad handlede de med derinde?«

»Ja, der var købmandsforretning, og der handlede de med næsten alt muligt. Vi drenge hentede mange spanskrør til vores lærer nede på skolen, men de fleste nåede aldrig frem, og resten blev knækket inden næste dag. Enten af os eller på os. – De handlede også med grovvarer ude bagved. Det var en rigtig gammel købmandsgård. Der var en butik mere. Der handlede Høeg med manufaktur. Han var far til fru Harald Christensen. – En af hans slægtninge har for resten givet navn til et sted her i byen. Farmen og Farmbakken, hvor de nu bygger gymnasiet. Han kom hjem fra Amerika og købte sig et stykke jord dernede og byggede

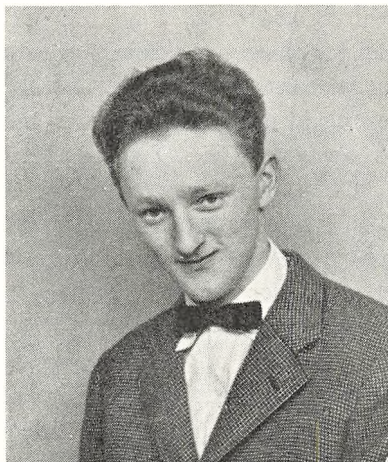
et hus. Da han jo var amerikaner, kaldte han det Farmen, og det navn blev hængende.«

»Ak, ja, når jeg først kommer i gang og der bare er en til at spørge, så kunne jeg fortælle meget, meget mere. Jeg husker det hele så tydeligt.«

Tiden er imidlertid så fremskreden, at vi må holde op. Fru Pedersen er ved at gøre klar til aftensmaden, og hjemme venter de sikkert på mig.

En tak til Rasmus Petersen, fordi han ville fortælle.

Poul A. Jørgensen.

Mindeord

Anders Skytte

Fredag den 3. april i år skete der en færdselsulykke ved hovedvej 1 ikke så langt fra Odense, og næste dag bragte aviserne meddelelse om, at landbrugsminister Karl Skyttes søn, Anders, var blevet påkørt af en bil og dræbt.

Anders var elev her på Glamsbjerg efterskole vinteren 1956-57, han var nu i gang med landbruget og netop på vej til sin plads, da ulykken skete. Vi blev dybt rystet ved budskabet derom, kort tid i forvejen havde jeg talt med Anders i Odense, hvor han tog mod sin far ved toget. Da var han glad og godt tilpas, og nu var han ikke mere blandt de levendes tal. Vi forstod, at en frygtelig sorg havde ramt hans hjem.

Ved hans begravelse i Hillerslev var også mange af hans kammerater fra skoletiden her til stede. Ved den lejlighed holdt hans farbror, førstelærer Anders Skytte, Ubberud, en tale, som vi har fået lov at bringe her. Mindet om Anders skal holdes i ære i læreres og kammeraters kreds.

Gunnar Olsen.

Om jeg kan, vil jeg gerne sige nogle ord om Anders her ved hans kiste, for han var jo også vor store, kære dreng. Et år boede han hos os, og i det sidste års tid har han tilbragt næsten hver aften i vort hjem, og jo mere han kom, des mere kom vi til at holde af ham. Vi siger tak til jer, Dagny og Karl, fordi I altid så med velvilje på, at han var så meget hos os. Hvor vil vi savne ham. Altid var han ivrigt optaget af et eller andet. Hurtig til at danne sig en mening og heftig til at forsvare den. Han var inderst inde meget stolt over sin fars virke, men han skulle nok passe på ikke at lade sig mærke med det. Vi kan dog bare se på hans samling af avisudklip, og de, der angreb hans fader, fik ikke hædrende omtale. Jeg holdt med ham, for når man er 17 år, skal man ikke ræsonnere altfor meget, men lade sit hjerte råde.

Selvfølgelig kunne han være uligevægtig og have svingende humør, som det hører hans alder til, men hvor kunne han være hensynsfuld, især overfor min kone og Troels. Var der noget at bebrejde den lille, var Anders altid parat med undskyldninger for ham. De var begge lidt reserverede overfor fremmede, men de havde hinanden, og jeg tror, det passede dem godt, at der kom så mange i skolen.

Det er jo kun en 3–4 dage siden, vi havde den sidste gode, lyse aften, aftenen før den lange, lange nat. Anders var her som han plejede. Kl. 20 minutter over 9 ringede telefonen. Vi vidste, det var Karl, for det var fredag, og så ringede han altid, så snart han kom hjem fra København. Anders gik langsomt til telefonen for ikke at vise, hvor glad han blev. Efter sidste presse ville Anders køre som sædvanlig, men vi havde ikke fået kaffe, så jeg overtalte ham til at tage den med. Vi drak kaffe alene to og havde en hyggelig halv time. Anders var oplagt og munter, han var selv ude i spisekammeret at hente en bedre ost end den, vi havde på bordet. – Jeg fulgte ham ud som de mange gange før og sagde: Godnat Anders, og han sagde: Godnat Skytte. Vi hed jo det samme, og brugte derfor hver sit navn. Jeg havde glemt at køre min bil ind. Anders slog et sving rundt på græsplænen og uden om bilen og råbte endnu engang godnat ind ad bilruden til mig, og da han svingede ud af haven, så han, der endnu var lys

ovenpå, og så råbte han godnat til dem deroppe. Det blev hans sidste ord, men det er jo så heller ikke alle, der kan slutte med i godt humør at ønske godt over sine medmennesker. — En time senere blev jeg vækket af telefonen. Det var politiet, der ville meddele, hvad der var sket.

På Åkjærs gravsten står der, forfattet af ham selv: »Her standsed de glade klange, her sattes mit livsens mål. Det er asken af usungne sange, der hviler i denne skål.« Vi skulle tro, det drejede sig om en ung mand, for her ved Anders' bære gælder ordene: Her hviler asken af store drømme, drømme om hele den store verden, der skulle beses, drømme om store gerninger, der skulle øves. Derfor læste han så mange rejsebeskrivelser og så meget om udenrigspolitik, men han ville selv bestemme, hvad han skulle læse. Jeg har tit følt mig sat en 30–40 år tilbage til den tid, Karl var en stor dreng. Men Anders' drømme sluttede altid et bestemt sted i gården i Sallinge. Det var der, det skulle ende. Hvor har han fantaseret med den gård og dens muligheder.

Her hviler også en stor del af Dagnys og Karls drømme, og en del af vore drømme. Vi har jo også kun een dreng, og de to drenge var blevet så nære venner, at det var vort håb, de kunne blive som brødre.

I bibelen står der: Salige er de, som sørger. Meningen må jo være, at kun de, der er så lykkelige at have noget, der er dem rigtig kært og dyrebart, kan komme til at sørge, når de mister det. I har haft Anders i 17 lykkelige år, Dagny og Karl. Vi er mange, der har vilje til at støtte og hjælpe jer i disse dage, men vi er hjælpeløse, den gode vilje kan ikke gøre det. Vi kan kun håbe for jer, I må få kræfter til at bære savnet.

Marie Hansen

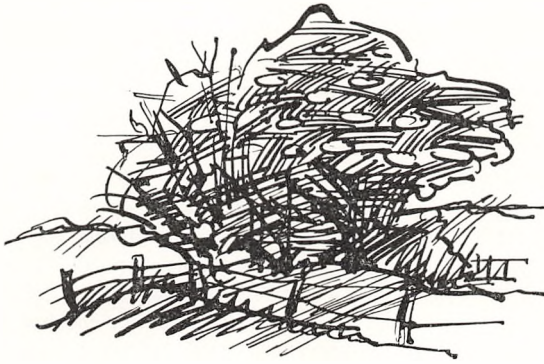
Søndag morgen den 25. oktober døde fru Marie Hansen, papirhandelen, Glamsbjerg. Siden midt i juli havde hun ligget bevidstløs hen, så for os at se kom døden som en befrielse. Fru Hansen, der kun blev omkring ved 60 år, var kendt af alle, der havde

været elev på skolen her. Det nære naboskab, den kendsgerning, at gennem mange år boede altid en af skolens lærere eller lærerinder hos hende, samt det, at hun forsynede en stor del af skolens elever med hæfter af enhver art, gjorde, at så mange kom i forbindelse med hende i deres Glamsbjergtid. Over for skolen var hun meget trofast; kun sygdom kunne hindre hende i at deltage i vore møder og fester, og hun var levende interesseret i, hvad eleverne kunne stille på benene af underholdning.

Det sidste par år havde fru Hansen været svagelig, men hun holdt tappert ud, så længe hun kunne. I det hele taget stod der stor respekt om hende; i mange år måtte hun klare tilværelsen for sine børn og en syg mand, tunge byrder lå på hendes skuldre. Jeg har aldrig hørt hende klage. Her på skolen vil vi altid ære hendes minde.

Gunnar Olsen.

Nyt om gamle elever

Det har nu igennem en del år været formandens opgave at indsamle oplysninger om »de gamle elever«, der år efter år melder sig i forstanderens bøger som 10 års jubilarer. Det har slet ikke været nogen kedelig sag at have med at gøre, og det er også vort indtryk, at rubrikken har været til udelt glæde for foreningens medlemmer. Vi plejer at udsende en lille opfordring til alle jubilarerne fra eksamensholdet og efterskolen og desuden vedlagt et frankeret og adresseret brevkort. Opfordringen til at skrive lidt om sig selv fra de sidste ti år er i de seneste år blevet fulgt meget dårligt, således har jeg i år udsendt ca. 70 kort til efterskolen 1949–50, men kun fået 15 svar. Alle disse forsømmelser kan ikke skyldes, at forældrene, til hvem vi sender brevene, er flyttet i mellemtiden; det må skyldes manglende interesse. Dersom rubrikken skal fortsætte de følgende år, må I derfor gøre det lille stykke arbejde, det er at udfylde kortet, når jeres tid kommer. Vær så venlige at huske det.

Hvor der står en °, har jeg skrevet, hvad jeg selv mener, at vedkommende har bedrevet.

Birthe Beck. Birthe er nu cand. pharm. Hun er netop i disse dage blevet færdig med sin eksamen, som uden tvivl er meget fin. Til den store glæde det må være, at nå til en ende efter 5 års studier, kommer, at

Birthe ligeledes i disse dage skal giftes og sætte bo i Odense, hvor hun fra 1. november er at træffe på Ørneapoteket, og hvor hendes fremtidige husbond, som er købmand, har sit arbejde. De skal bo Benedikts-gade 24, og på døren står Thomsen. – Til lykke Birthe.

Niels Færch har ordet: »Efter et smut i England gik turen via Dalum landbrugsskole til landbohøjskolen, som jeg forlod 1. maj 1954 med cand. agro.-titlen. Jeg måtte straks derefter ind og springe soldat, men efter 3 mdrs. tjeneste hjemsendtes jeg p. g. af dårligt syn (snæversyn). Derefter var jeg assistent i Køge ½ år, rejste derpå til Nykøbing F. og giftede mig med en »sydhavspige«. – I 1956 var jeg ude for et færdsels-uheld, der har givet mig varigt mén – jeg fik det ene ben beskadiget, hvorfor »spansk dans« og sport er lagt på hylden. I foråret 1957 fik jeg en god, vellønnet stilling ved A/S De danske sukkerfabrikker i Sax-kjøbing, og jeg er for 1½ år siden blevet fast ansat. Jeg har et dejligt, alsidigt arbejde. – Min børneflokk er ikke stor; den tæller kun et barn – en dejlig pige på 3 år. Adrs.: forvalterass. N.F., Alstrup pr. Nr. Alslev«.

Jørgen Hansen, arkitekt m. a. a. in spe, fik sin matematiske studentereksamen i Birkerød 1953. Kort tid herefter anlagde han fuldskæg, som yderligere forøgede hans i forvejen attraktive ydre, hvilket mange . . . nej, det bliver mellem os, Jørgen. Tilbage fra pigerne til realiteterne. Jørgen har siden 1953 gået på Akademiet, og han håber næste år at være færdig som arkitekt, men har allerede begyndt som selvstændig arkitekt, idet han, såvidt jeg ved, nu bygger på sit hus nr. 4. Jeg tror, han er dygtig. I de forløbne år har Jørgen bevandret og befaret det meste af Europa. Han har aldrig været til at træffe i sommerferierne. Spanien, Frankrig, Finland, Norge, Sverige, Grækenland og Tyskland er de lande, som jeg i øjeblikket husker. Han bor nu Lundsgade 3³, København Ø.

Sigrid Hansen har også rejst udenlands. Hun har været i Amerika i 8 mdr. i sin egenskab af børnehavelærerinde. Men mestendels har hun været herhjemme. I huset i Vestjylland, 2 år på Frøbelseminariet, i Hillerød er eksamen og nu i børnehaven ved Hellig kors kirken, Kapel-vej, Kbhvn. N. Det lader til på Sigrids brev, at der ligger noget ganske uventet og spændende ude i fremtiden; hvilket får vi dog ikke at vide. Når hun til jul kommer hjem til Glamsbjerg, skal jeg se at få det at vide, ellers må vi vel vente til elevmødet næste år. Sigrids adresse i København er Livjærggade 214, København Ø.

Frode Jørgensen er lærer ved Bordings friskole i København, og han bor Pilegårdsvej 81, Herlev. Han er som ventet gift med Ida, og datteren Aase forøgede familiens antal med 50 pct. sidste efterår. – Frode blev også student i 1953. Fra Rungsted. Han, der glædede os med sit spil på luth, guitar og klaver i Glamsbjerg, måtte jo vælge musikken som studium, og ved siden af kom tysken. Disse to emner er stadig hans

kæphest, lader det til på hans brev, selv om det nu mere efter lærer-eksamen fra Kolding seminarium er som fritidsbeskæftigelse. Frode skrev for to år siden et digt til elevskriftet (sådan noget har han altid haft let ved), og derfor fik jeg den forfængelige tanke, at det kunne han gøre en gang til. Skrive et vers om hver af os. Men der kolliderede hans og min dovenskab. . . »der har vi det. Dengang jubilerede vi som begyndere, nu skal vi jubilere som afgangere. Du kan jo sætte det samme digt i en gang til; det var i grunden så godt, at folk meget vel kan tåle at læse det igen«. Ak ja, ligner han ikke sig selv?

Poul A. Jørgensen er den fjerde student fra holdet, også fra 1953. Soldatertiden blev overstået i løbet af 5 måneder, lærereksamen Haderslev 1956, lærer i Haderslev og nu i Århus. Jeg er forlovet og bor Søndergade 1 b 4.

Hans Kej, som nu er gift med Lise, og som også er blevet fader, blev student 1953 fra Odense katedralskole. Derefter tog Hans soldatertiden i form af mathtjeneste, hvor han vist lærte en hel del mekanik, som jo altid har været hans interesse. Han og Lise bor nu her i Århus, Telemarken 3, og jeg har i den senere tid et par gange forgæves hjemstøgt dem for at vaske min sorte samvittighed: jeg har ikke besøgt dem i et helt år. Hans har sit arbejde her i byen. Desværre husker jeg ikke hvor, og jeg har hørt, at de står foran en flytning til København, hvor Hans har fundet et bedre job.

Ida Eg Larsen, som nu er gift med Frode, er husholdningslærerinde. Hun er uddannet på Ankerhus efter at have haft forskellige pladser og efter et ophold på Grundtvigs højskole i Hillerød. Ida har haft arbejde, mens hun og Frode boede i Snoghøj. Jeg ved ikke, om hun har det endnu derinde i København.

Lise Eg Larsen blev børnehavelærerinde sammen med Sigrid fra Frøbelsem. i Kbh. Hun er gift med Hans og har indtil fornylig haft arbejde på Kommunehospitalet. Desværre ved jeg ikke, om hun endnu har det efter familieførgelsen. Der er vist også nok at gøre i deres dejlige hus på Telemarken 3.

Jørgen Larsen har jeg ikke skrevet til, fordi jeg ved, at han for tiden opholder sig i U. S. A. og ifølge Gunnar Olsen har en god tid derovre. Peter Larsens søn fra Næs har holdt sig til landbruget siden Glamsbjerg. Han har været på Dalum landbrugsskole, været sergent og været i Sverige og Tyskland på gårde, så han skal nok blive en værdig bonde og en dygtig afløser for faderen. Han sidder som medlem af bestyrelsen for elevforeningen.

Gunnar Olsen, Frodes kontubernal, som vi alle vist beundrede og satte pris på, er også forblevet en bonde, som sine fædre. Gunnar beskriver de 10 år således: »1 år på Dyrupgård ved Odense. Derefter 1 år i England og 16 mdr. ved Den kgl. danske livgarde, 1 år underforvalter på Hesselagergård og ½ år forvalter på en gård på Sjælland. Derefter

9 mdr. på Dalum landbrugsskole og endelig aug. 58 forpagtet Rørmosegård (faderens gård) og marts 59 tillige Nakke Skovgård. Ugift. Ikke forlovet – end ikke forelsket«. Gunnar slutter sit brev: »Jeg vil gerne sende en hilsen til mine kammerater på eksamensholdet 1950 samt til skolens forstanderpar og lærerkræfter med tak for tiden, vi var sammen. Jeg tror godt, jeg tør sige, at alle vi, der gennem årene har forladt Glamsbjerg, mange gange sidenhen er kommet til erkendelse af, at opholdet i Glamsbjerg i alle måder var en berigelse. Snak så sort skole, så længe I har lyst«.

Johannes Stenderup har fået en sjov titel. Han er matrikeltekniker. Hvem mon kan regne ud, hvad det er? Han er ansat ved Matrikelvæsenet for de sønderjyske landsdele i Toftlund og blev gift for et år siden. Han og hans kone bor Vestergade 22 i Toftlund. Stenderup stampede først fem år to gange daglig frem og tilbage mellem Glamsbjerg og Hårby, hvor han arbejdede på landinspektørens kontor. Efter disse utallige cykelture blev Stenderup soldat, Jyske telegrafregiment i Århus, og nu sidder han altså i Toftlund.

Flere var vi ikke. 12. Det var lige, hvad der kunne slæbe rundt efter forstanderens udsagn. Jeg sender mange hilsener til jer allesammen. Husk nu, at vi mødes i Glamsbjerg – alle – næste år til elevmødet. I skal høre nærmere fra mig, når tiden nærmer sig.

Jeres Poul.

Efterskolen 1949–50.

Inga Andersen var efter opholdet på efterskolen hjemme hos sin mor for at hjælpe til i sommermånederne. Derefter kom hun til oktober i damefrisørlære i Tommerup. Efter læretiden har Inga haft pladser i Vejen, Bogense, Norge og Odense, og i 1957 blev hun gift og flyttede til Nyborg, hvor hendes mand er ekspedient, og hvor hun selv har salon. Inga hedder nu Rubæk.

Tove Andersen er også blevet gift, hedder nu Tove R. Jensen og bor i Render pr. Tommerup, hvor hendes mand er mejerist. Tove, der jo er københavner, skriver, at hun er faldet så godt til på Fyn, at hun ikke mere ønsker sig tilbage til storbyen. Hun er selv kontoruddannet, men brød sig ikke om sit arbejde og har nu nok at gøre med at passe hjem og barn.

Lis Borch° er blevet børnehavelærerinde og gift med en ingeniør. Hun bor i København.

Lauritz Broe° har holdt sig til landbruget. Han er nu forpagter og bor i Søllinge pr. Pederstrup.

Leif Voigt Hansen startede efter præliminæreksamen i Glamsbjerg i en

- glas- og porcelænsforretning, men kom hurtigt på et kommunekotor, hvor han blev uddannet. Efter en 18 måneders soldatertid fik Leif plads på et socialkontor i Hvidovre, hvor han efter et 2 års ophold på en socialskole stadig er ansat. Han er endnu ikke gift eller forlovet.
- Grethe Hestbech* bor som dameskrædderinde i Uggerslev. Sin uddannelse begyndte Grethe efter forskellige pladser i huset på Odense fagskole og Nørregades tilskæreskole. Hun blev gift i 1955, har nu en dreng på 2½ år, og hendes mand er chauffør på Uggerslev mølle.
- Erik Hestholm* tog ligesom Leif eksamen i Glamsbjerg. Han har derefter været bonde hele tiden, har haft plads på forskellige større gårde og været på landbrugsskole. Soldatertiden varede 18 måneder, og desuden har Erik i nogen tid opholdt sig i Schweiz. Han er nu hjemme: Hestholm, Assens.
- Povl Horsdal*, Frederiksberg allé 39, st., København V., har siden efterskolen prøvet lidt af hvert, inden han nu er havnet som ingeniørassistent på Risø. Han har været på hønseri, derefter math og sergent lige til 1955, da han fik plads i København hos Phillips. Fra juli sidste år har han været på Risø.
- Hans Jacobsen* er nu hjemme i Glamsbjerg. Også han har holdt sig til landbruget, først som landvæsenselev på Arnholm på Sydbyn, senere på Nordfyn. Derefter var Hans på Ryslinge højskole, og herfra drog han sammen med en kammerat til England. Opholdet herovre blev afbrudt af militærtjenesten ved Livgarden, efter hvilken han var på Dalum landbrugsskole. Nu altså hjemme.
- Inge Jørgensen* blev uddannet som defektrice på Verringe apotek. Derfra kom hun til Svendborg, hvor Inge traf sin mand, som er ansat ved søværnet. De bor nu i Gennersgade 12 i Nyboder. Inge hedder nu Lillelund Andersen, og hun har opgivet sit arbejde til fordel for hjemmet.
- Hanne Ladefoged*° er blevet meget dygtig til at spille klaver. Hun har gennemgået en konservatorieuddannelse, har haft debutkoncert i Odd-Fellow palæet og desuden koncerter i Hamborg og Paris.
- Kirsten Jørgensen* var de to første år efter efterskolen hjemme hos sine forældre i Flemløse og havde derefter forskellige pladser i huset. Så var Kirsten på Danebod højskole på Als, og i marts 1958 blev hun gift med en landmand, og de har nu en gård tæt ved Løgstør. Adr.: Kirsten Holm Pedersen, »Nørgård«, Nilsted.
- Ingrid Lægteskov* tog præliminæreksamen i Glamsbjerg, var derefter i huset, inden hun i 1954 begyndte den 3-årige uddannelse til sygeplejerske i Odense. Efter denne tid kom Ingrid til Vordingborg sindssygehospital. Nu er hun på Sundby hospital, på operationsafdelingen, og er glad for sit arbejde. Ingrid tænker på at tage til Grønland til sommer og blive der et par år. Adressen er Sundby hospital, Kbh. S.

Vagn Mortensen° er udlært isenkræmmer hos Harreby Hansen. Hvor han nu er, ved jeg ikke.

Karla Nielsen arbejder nu som bogholderske på Asger M. Jensens plante-skole i Holmstrup, hvor hun har været siden 1954. Karla regner med at være gift, når hun næste år kommer til elevmødet.

Vagn Nielsen er elektriker og bor Allerup pr. Højby.

Kaj Olsen fordriver tiden i det amerikanske. Hans adresse er Route 2, Box 713, Selah, Washington, U. S. A., hvorfra jeg har fået hans brev. Det lader til, at Kaj vil gå i sin faders fodspor og overtage frugtplan-tagen derhjemme. Han har hele tiden holdt sig til sådanne plantager i Danmark, Norge, Holland og altså nu i U. S. A., hvortil han er kommet på et udvekslingsprogram. Han var i begyndelsen på en plantage i Californien, og han håber – nu da vinteren nærmer sig – at kunne drage derover til varmen igen, men det afhænger af, om han kan få sin arbejdstilladelse forlænget. Han sender jer alle mange hilsener.

Ole Olsen er også langt væk fra Danmark. Han er i Australien og ophol-der sig der på fjerde år, skriver hans far.

Svend Olsen, som den tredje Olsen, har også været langt omkring, idet han februar i år kom hjem fra New Zealand efter 1 års ophold der sammen med en kammerat. Svend er nu hjemme i Dærup, hvor hans fader har overtaget sin fødegård, og da det kniber med at få hjælp, bliver Svend foreløbig hjemme.

Hans Erik Rasmussen er blevet veluddannet bonde. Han er før tiden hjemme i Ullerslev, begyndte med forskellige pladser indtil soldater-tiden, var derefter på Grundtvigs højskole og kom så på Tune land-brugsskole i 56–57. »Er godt og lykkeligt forlovet«.

Minna Block Skovgaard Rasmussen° er blevet gift med skytten på Kreng-e-rup. De bor i et dejligt hus i nærheden af skovridergården.

Karen Ruegaard er blevet gift i England, endda med en irer (der står dog ikke, at han er rødhåret). Han er ingeniør; de har to drenge, og familien bor 270 Maidstone Road, Chatham, Kent; hvilket vil sige 30 km uden for London, og Karen inviterer enhver af sine kammerater, der skulle komme til England, til at besøge hende og hendes familie, som hedder Hunter. – Karen fortæller en lille, sjov historie om en gammel bil, som hendes mand havde, da de blev gift. Det var en MG-model 1929. Den lød navnet Lucy. Engang under jernbanestrejken i England, hvor den bilende trafik i London var mere end enorm, var de to i førnævnte køretøj kommet ind til London. På Piccadilly Circus – en rundkørsel i byen og samtidig et af centrene i Londons trafik – fik Lucy motorstop. Vældige dampskyer stod op af motoren, medens interesserede og irriterede trafikanter ironisk spurgte de to, om det var tetid. Der var ikke mere vand på motoren, og under store anstrengelser fik de vognen skubbet ind i en sidegade. Men vand? Kontorer, forret-

ninger og udstillingsvinduer overalt. Jo, derovre var en restaurant, en af de meget, meget fine . . . Karen løb derover og spurgte, om hun kunne »købe« en kande vand, hvilket af portneren med alle tegn på foragt blev afslået. Karen lod sig dog ikke gå på, selv om hun blev behandlet som en »dårlig lugt« og fik til sidst direktøren selv i tale og fik ham forklaret sin ulykkelige situation . . . Pierre. Vand til damen . . . En herre i kjole og hvidt kom springende med en krystalkande med vand og isklumper. 7 gange måtte han springe over Piccadilly, inden Lucy var fuld og den lille familie kunne dampe af efterladende adskillige isklumper og $6\frac{3}{4}$ kande vand . . . Da Lucy kom hjem, nægtede den at gå mere, og den blev solgt for 400 kr., som bl. a. blev brugt til en middag på restaurationen med isvand.

Inge Simonsen var først i huset et par år og derefter en vinter på Snoghøj gymnastikhøjskole. På Odense dentallaboratorium blev Inge uddannet som tandtekniker, og efter læretiden fik hun plads i Fåborg, men er nu hos en tandlæge i Bogense.

Jegwann Olsen, Fasanvej 5, Esbjerg, er blevet gift og er ansat i sin fars firma som elektromekaniker.

Poul A. Jørgensen.

Noter

En af de bekymringer, vi har haft at slås med i det forløbne år, har været, at fru Rasmussen ikke har været rask. På hendes skuldre hviler jo alt, hvad der hedder håndgerning på Glamsbjerg fri- og efterskole, og mange vil kunne bevidne, at de udstillinger, hun har været mester for her gennem nu snart mange år, har været verdensberømte, i det mindste på Fyn.

Medens dette skrives, ligger fru Rasmussen på hospitalet og har netop gennemgået en operation, der snart skulle bringe hende på benene igen. Hendes arbejde på skolen varetages af frk. Anna Hansen, der tidligere har været lærerinde på Blaakilde ungdomsskole i Vestjylland. Vi håber, at det nu går fremad for fru Rasmussen, så hun snart kan vende tilbage til det arbejde, som hun holder så meget af og har så strålende evner til at vejlede eleverne i.

Ved gymnasiet er i årets løb blevet ansat en rektor og 5 lærere. Rektor Poul Hansen og lektor N. P. Larsen samt adjunkt Grønlund Pedersen har timer på vort eksamenskursus, og endvidere er fru Lis Brandt, som er gift med adjunkt Brandt, ansat ved skolen her med fagene engelsk, tysk og dansk.

Ved gymnasiet virker endvidere adjunkt Gørges og adjunkt fru Grønlund Pedersen. Den samlede lærerstab i Køng kommune må herefter ligge omkring 35. Det er en stand, der griber om sig.

Elevtallene er stadig et problem. Det må være vanskeligt, når der på en skole er for få elever, men for mange kan også være hårdt at klare. I fjor skrev jeg, at elevtallet på eksamenskursus var omkring 100, og mente, at vi vel havde nået maximum. I år er der 142 på kursus – og det, efter at vi har sagt nej til flere, end vi bryder os om at tænke på.

Resultatet er for lidt plads – en klasse undervises på Teknisk Skole – og for få lærere, mange af os har i vinter 40 ugentlige timer eller mere. Så det går i kraft af velvilje og interesse for sagen. Men at sige, at det går let, ville være en mild overdrivelse. Det skal nok vise sig at være en udslidt flok, der når frem til april, og så begynder eksamenstiden, der heller ikke ligefrem er nogen rekreation. Det store slid dækkes dog væsentligst af lærerne. Jeg har ikke indtryk af, at eleverne har større arbejdsbyrde end sædvanligt. Men en forandring er der at mærke, for det er jo kun få år siden, der på kursus som regel var 30–40 elever ialt.

Gunnar Olsen.

Det danske Spejderkorps' 50 års jubilæum.

Den 19. november 1909 begyndte spejderbevægelsen i Danmark, idet den første patrulje blev dannet på Gl. Hellerup gymnasium med den nuværende spejderchef, Ove Holm, som patruljefører. To år tidligere var spejderbevægelsen begyndt i England på en enkelt mands initiativ. Denne mand var Robert Baden-Powell, senere adlet som Lord of Gilwell.

Spejderbevægelsen – oprindelig udelukkende en engelsk bevægelse – blev i årene, der fulgte, udbredt i mange lande. Den daværende rektor for Gl. Hellerup gymnasium, Hartvig Møller, forstod den betydning, et spejderarbejde i Danmark kunne få for ungdommens karakteropdragelse, og det skyldes ham, at den første patrulje blev oprettet.

Der er nu i de to pigespejderkorps og de to drengespejderkorps tilsammen over 90.000, og verden over tæller spejderne 12 millioner.

Jubilæumsåret er blevet fejret med en korpsslejr ved Ebeltoft i juli, hvor 9.000 spejdere deltog. Lejren var en meget stor oplevelse for drengene. Mange fremmede spejdere deltog. Der var spejdere fra Norge, Sverige, Finland, England, Skotland, Frankrig, Grækenland, Ecuador, Venezuela og Libyen. Samværet med både de danske spejderkammerater fra alle dele af landet og de mange

fremmede spejdere, indtrykket af det store fællesskab med selv-disciplin og fint humør overalt, vil utvivlsomt sætte spor i drengenes sind.

Fra Glamsbjerg trop deltog 29 spejdere. Før sommerferien havde troppen fået en gammeldags, meget solid jumbe foræret. Denne jumbe blev transporteret til Ebeltoft pr. jernbane, og derfra marcherede vi ud til lejren med alt lejrmateriel anbragt i jumben.

Mange forældre aflagde besøg i lejren, og de fleste af forældrene samt forstander Olsen, som også besøgte os, fik en køretur rundt i lejren i jumben, trukket af en halv snes af spejderne fra Glamsbjerg.

Efter korpsslejren lå vi i tropslejr i tre dage ved Dråby nord for Ebeltoft. Såvel korpsslejren som tropslejren gjorde denne sommerferie uforglemmelig.

A. Worm.

England—Danmark 1959.

I tiden 27. juli—8. august besøgte et hold engelske skoleelever, 8 piger og 12 drenge, Glamsbjerg. Drengene kommer fra Minster Grammar School i Southwell ved Nottingham. Pigerne går i skole i en nærliggende by, men bor i Southwell.

Besøget var et led i en dansk—engelsk udveksling, som har varet siden 1955. Ledere af holdet var Mr. Stephen, W. Pulford og Miss C. Moakes.

De engelske piger og drenge var indkvarteret hos kammerater i hjem i Glamsbjerg. Af særlige oplevelser må nævnes en fodboldkamp mellem de engelske og de danske drenge, en tur i privatbiler til Sydfyn og en todages tur til København.

A. Worm.

Fra november til november

Kære gamle elever!

Så er vi igen et langt stykke henne i november, og mit fællesbrev til gamle elever skal gøres færdigt. Min mand kigger mismodigt hen til mine endnu tomme ark og siger, som så mange gange før: »I år når årsskriftet ikke ud til jul!« Det er nu slet ikke så let at få samling på årets oplevelser, som jeg skal berette om, det er også så om så med roen! Kan I huske, hvordan der var her på skolen i jeres tid, når vi var nået et stykke hen på eftermiddagen? Når skoleklokken ringede ud efter sidste time for efterskoleeleverne, eller læsetiden var slut for realerne? Nøjagtig sådan er det i dag! Først bliver der en larm på loftet over ens hoved, det er, som om hundreder af fødder løber hen over gulvet – et par radioer åbnes, og Armstrong-plader lyder på højeste gear. I gården starter en knallert eller to, og fra sløjdsalen lyder langtrukne trompet- eller klarinettoner, melankolsk og solo. (Det bemærkes her, at sløjdsalen uden for skoletimerne forvandles til øve-lokale for jazz-entusiaster). Jo, jo, der bliver liv i huset; sådan var det, da I var her, og sådan er det i dag.

D. 3. november i fjor bød vi velkommen til et dygtigt efterskolehold – 60 unge mennesker, som vi blev meget glade for. Vi var ikke længe om at opdage, at viljen til at tage fat og få

Glamsbjergs kærre i funktion.

noget ud af vinteren var stor. Måske er det slet ikke så let for de nye hold elever at komme efter sådan en flok.

Det daglige slid blev afbrudt med passende mellemrum af de traditionelle fester! Mortensaften, som blev fejret med flæskesteg og rødkål, realernes fest og den årlige teatertur til Odense, hvor vi så »Den politiske Kandestøber«. Til julemødet var alle i ilden med forberedelser for at gøre denne aften så festlig som mulig. Og det blev en god aften. Min mand holdt juletalet, og den musikalske familie, dr. Palle Jørgensen m. frue, datter og svigersøn, spillede dejligt for os.

Til juleforberedelserne hører jo også efterskolens komediespil. Lærer Rasmussen instruerede »Da bimanden gav sine penge bort«, og skuespillerne høstede mægtigt bifald. Birgitte Skovmand og John Thomsen havde tegnet fine julebilleder i klasse-

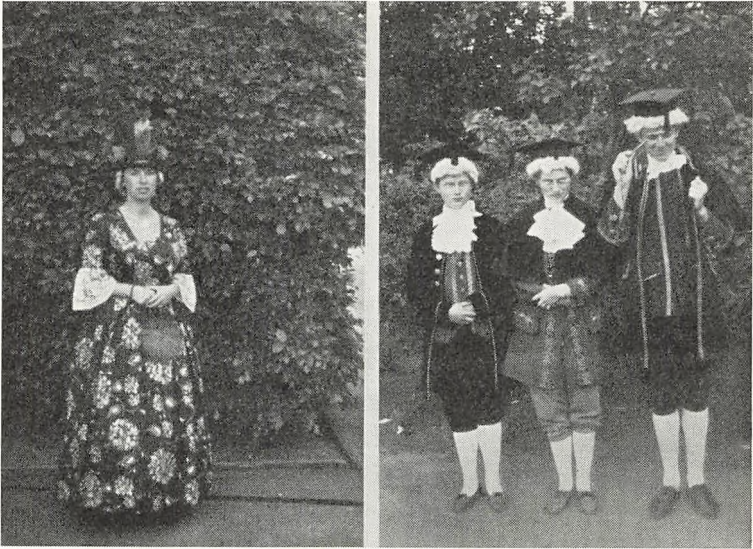
Eksamensholdet kører æresrunde.

værelserne og lavet en dejlig »gammel stue« til komedien. Søndag før jul var der »åbent hus«, hvor forældrene kunne gå rundt og se på den julepyntede skole, og i stuerne hos os holdt vi »julestue« for eleverne. Ja, der var travlhed op mod jul – og jeg tror, at mange af jer husker, hvor dejlig en forberedelse til selve julen, det var.

D. 6. januar havde vi juletræ for børneskolens mindste klasser. Samme dag vendte kosteleverne tilbage fra juleferien, og så var julen her forbi.

Et skoleår går hurtigt. I tiden efter jul sættes arbejdstempoet op, hvor er der dog meget, der skal nås! Det er dejligt at se den arbejdsglæde, der griber flokken. Piger og drenge, som i begyndelsen tog tøvende og usikkert på opgaverne, kaster sig ud i arbejdet med lyst og iver.

I februar holdt efterskolen fest for realeleverne. Med Berg som primus motor og ved hjælp af megen opfindsomhed havde man forvandlet gymnastiksalen til et skibsdæk, og vore dygtige tegnere, John og Birgitte, havde igen været på spil; hvad kunne det blive andet end en gemytlig aften? Vi havde besøg af Neptun,

Madame Ståbi og advokater fra »Den pantsatte bonde«.

den gamle havkonge, der var mundharpe- og harmonikaspil og en hjemmelavet sang med nogle ordentlige – og velfortjente – hip til lærerne. Og så var der dans til kl. tolv.

I marts fulgte festen for børneskolens ældste klasser. »Barken Margrethe af Danmark« løb af stabelen med lærer Worm på kommandobroen – stor succes, ikke mindst for Frede.

Takket være vore dygtige præfekter indeholdt bødekassen på slutningen af vinteren en betragtelig sum, som anvendtes til en biograftur med påfølgende middag og dans.

»Unionen«s arrangementer må heller ikke glemmes. En munter dialeктаften, diskussionsmøder, foredrag og film. Husker I lærer Nymann Andersens »En fransk visit i Titos rige«, en fin aften med dejlige billeder!

Og pludselig var vinteren gået, vi måtte tage afsked med vort flinke efterskolehold. Årsafslutningen var som altid festlig – det er imponerende på een gang at blive præsenteret for en hel vinters arbejdsresultater: dygtige gymnastikhold, fine håndarbejder og sløjdarbejder. At der også havde været arbejdet i skolestuen, var

»Den pantsatte bondedreng«.

Hr. Kongstad har malet kulisserne.

udstillingerne i klasseværelserne vidnesbyrd om. Under ballet om aftenen havde vi igen fornøjelsen af at se frk. Espensens dygtige folkedansere i de festlige dragter.

Dagen efter var det børnenes tur til at vise *deres* resultater frem.

Næppe var de sidste efterskoleelever rejst, før 25 unge mennesker til det 2¼-årige kursus rykkede ind. I april måned kunne vi en aften glæde os over foreningen »Norden«s 40-års jubilæumsfest, som var henlagt til skolen, med farvelsbilleder fra Nordkap og dejlige forårssange sunget af Flemløse sangkor.

Og pludselig var eksamen og årsprøver over os. Slag i slag gik det midt i den skønneste forsommer, vi i mange år har oplevet, og sidst i juni kunne vi dimittere 25 elever med præliminær-eksamen.

Bekymring for vejret til de årlige udflugter var der ikke grund til at nære, de små var i Den fynske Landsby og Zoologisk Have i det mest pragtfulde sommervejr. Mange forældre glædede os ved at deltage i den tur.

»Den pantsatte bondedreng«.

Søndag d. 28. juni havde vi elevmøde. For en gangs skyld var der mødt mange til flaghejsningen om morgenen, således at denne blev en festlig start på dagen. Klokkeren 10 prædikede pastor Skovmand, Gamborg – i salen – således at hele elevmødet holdtes inden for skolens rammer, en god idé, som måske bør følges op ved de kommende elevmøder. Om eftermiddagen opførte elever fra skolen Holbergs muntre »Den pantsatte Bondedreng« – imellem to byger af længe ventet og savnet regn. Min mand talte om Harald Kiddes »Helten«, og derefter var der generalforsamling. Om aftenen var der jazzkoncert af et ungt jazzband fra Haderslev, og de unge musikere spillede derefter op til et forrygende jazzbal, som lige var noget for de gamle elever, særligt de yngste af dem.

Sommerferie – det lyder dejligt! Aftenkaffe på altanen med levende lys på bordet – strandture hver eneste dag – sol fra morgen til aften – ingen af os har vist før oplevet sådan en sommer.

Først i august var min mand og jeg på en herlig tur østpå; først til Gotland – sent vil vi glemme den gamle hansestad, Visby, som

Travilhed i jubilæumslejren.

vi nåede efter en ubehagelig og kold, fire timer lang vippetur med »Drotten« over Østersøen. Gotland er før Bornholm blevet kaldt »Østersøens Perle«, og da Visby lå foran os med tusinde lys tændt, forekom det os, at den svarede til sit navn.

Den nordiske kontakt opstod også på anden måde i løbet af ferien. En dag fik vi besøg af rigsdagsmand Birger Andersson med familie fra Glamsbjergs venskabsby Tidaholm. Vore charmerende svenske gæster var naturligvis betaget af den fynske del af vort land, som vi fik lejlighed til at vise dem på en lille biltur. Turens højdepunkt var besøget på Nordens danske mødested, Hindsgavl, hvor vi spadserede i parken og blev vist rundt i slotets stuer.

Forældredagen samlede mange gæster – om aftenen talte min mand om læseplanudvalgets resultater, og senere viste lærer Kongstad lysbilleder af malerier fra den danske guldalder. Ved kaffebordet drøftede man »udflugter«, bl. a. den Sydslesvigtur, som en del af lærerne i foråret havde foretaget med 6. og 7. klasse.

Heller ikke må jeg glemme at fortælle, at friskolen i år ved

Sydslesvigturen.

Sydslesvigturen. Jaruplund højskole.

friluftsbadets afslutningsfest tog den udsatte svømmepokal i arv og eje. Navnlig Karen og Karsten udmærkede sig her.

I efterårsferien afholdt præliminærkursusforeningen sit årsmøde på skolen.

Ja, der har været mange »store dage« i skolelivet. Men det væsentlige, det, man kalder »den lykkelige hverdag«, den har også været der, og jeg håber, I kan læse om den mellem linierne i mit brev. I kender den så godt fra jert eget liv og fra den tid, I var her.

Nu er vi så begyndt på en ny efterskolevinter – de nye elever er ved at indrette sig på skolen. Der er endnu mere knebent med plads, end da I var her; vi må undervise en realklasse på teknisk skole, afgangsklassen må gå om eftermiddagen, og af og til er endog min egen spisestue inddraget til undervisning.

Så er årets ring sluttet, og jeg fortalte jer lidt om, hvordan vi har haft det her på skolen i den forløbne tid. Jeg vil slutte med ønsket om glædelig jul samt mange hilsener –

jeres *Marie Olsen*.

Efterskolen 1958-59

Bente Andersen, Over Holluf.
Edwin Menck Andersen, Dømmestrup.
Anette Bertelsen, Båring.
Anne Kirsten Bjerre, Harndrup.
Niels Henning Carlsen, Helnæs.
Ruth Elin Christensen, Naarup.
John Palle Christiansen, Sønderby.
Mona Christiansen, Nr. Aaby.
Anne Marie Christoffersen, Horne.
Vagn Fog-Petersen, Gamtofte.
Villy Ferdinand Gervig, Kølstrup.
Jens Johannes Groth-Christensen, Dunkær.
Arne Ellegaard Hansen, Hølevad.
Frede Mouritz Hansen, Lundager.
Irene Hansen, Odense.
Jørgen Watson Hansen, Stenløse.
Ruth Hansen, Fangel.
Svend Aage Grill Hansen, Harndrup.
Tove Hansen, Holte.
Hans Henriksen, Strib.
Jytte Henriksen, Dreslette.
Hans Ivan Ibsen, Aarup.
Leo Stavensø Jacobsen, Fredericia.
Ole Jacobsen, Gelsted.
Benny Lauge Jensen, Sønderby.
Ove Bent Jensen, Barløse.
Benny Elise Jeppesen, Vedtofte.
Hans Jørgen Jørgensen, Barløse.
Petrea Jørgensen, Roerslev.
Preben Ellekær Knudsen, Ebberup.
Henning Hedemann Kristensen, Stenløse.
Erik Mygind Larsen, Aabylund.

Margit Lund, Aarup.
Bodil Lyder, Svindinge.
Anne Marie Madsen, Naarup.
Arne Møller, Gelsted.
Ejner Henning Nielsen, Flemløse.
Henning Nielsen, Frøbjerg Bakker.
Karin Hein Nielsen, Horne.
Knud Ole Nilausen, Roskilde.
Knud Rasmus Pedersen, Harndrup.
Leo Pedersen, Glamsbjerg.
Ove Pedersen, Glamsbjerg.
Tage Petersen, Fangel.
Benny Rasmussen, Gamtofte.
Ella Rasmussen, Ebberup.
Erling Busse Rasmussen, Harndrup.
Finn Meiling Rasmussen, Kølstrup.
Hanne Marie Rasmussen, Aarup.
Herluf Julius Rasmussen, Helnæs.
Rasmus Lohmann Rasmussen, Aasum.
Kirsten Atka Nielsen Ravn, Tommerup.
Jytte Rechnagel, Bredstrup.
Birgitte Skovmand, Allerød.
Jutta Hansen Storm, Helnæs.
Kurt Freddy Svendsen, Skydebjerg.
Lilly Sørensen, Harndrup.
Nina Tornfeldt Sørensen, Harndrup.
John Bormlund Thomsen, Stenløse.
Elin Lykke Vejrup, København.

Eksamensholdet 1959

Anne Marie Aaggard, Flemløse.
 Elsebeth Christensen, Gamtofte.
 Hanne Marie Christensen, Dærup.
 Axel Dahlgaard, Frankfri.
 Benny Eskebjerg, Kirke Søby.
 Henny Frickmann, Glamsbjerg.
 Anne Lise Hansen, Turup.
 Frida Hansen, Flemløse.
 Mogens Holtze-Jørgensen, Naarup.
 Carl Christian Høy, Ribe.
 Grete Klinggaard Iversen, Nymark.
 Arne Vagn Jakobsen, Glamsbjerg.
 Ole Højgaard Jochumsen, Naarup.
 Hans Rud Bjerregaard Jørgensen, Køng.

Poul Erik Christian Jørgensen, Flemløse.

Poul Erik Kristiansen, Glamsbjerg.

Poul Christian Larsen, Frøbjerg.

Grete Møller Madsen, Naarup.

Ib Ane Madsen, Kirke Søby.

Inge Margrethe Overgaard Mogensen, Vinderød.

Tove Nielsen, Køng.

Niels Kristensen Sandager, Flemløse.

Ove Schmidt, Glamsbjerg.

Annette Seedorff, Glamsbjerg.

Jørn Løfgren Østergaard, Glamsbjerg.

*Vi ønsker gamle og nuværende elever en god jul
og et godt nytår.*

Marie Espensen. Per og Kirsten Juul. Anna Hansen.

Johan og Anneke Kongstad. Julie og Rasmus Larsen.

J. Ikkala Rasmussen. Holger Berg Olsen. Andreas Worm.

Lis Brandt. Meta og Erling Kristensen.

M. og E. Jacobsen. Katharina Rasmussen. Anna Skriver.

Karen Nielsen. Marie og Gunnar Olsen.

Bestyrelsen for elevforeningen

Lærer *Poul A. Jørgensen*, Søndergade 1 b, Aarhus (formand).

Lærer *Holger Berg*, Glamsbjerg.

Landmand *Jørgen Larsen*, »Næsgård«, Sandager.

Seminarieelev *Inger Omø*, Udby pr. Nr. Aaby.

Gymnasieelev *Mogens Holtze-Jørgensen*, Naarup.

☆

Husk ELEV MØDET søndag den 26. juni.

(Bemærk datoen).

Elevmødet bekendtgøres normalt ikke på anden måde.

Foreløbigt program:

Søndag den 26. juni.

- Kl. 9.30: Flaghejsning.
- 10.00: Ungdomsgudstjeneste.
 - 14.30: Friluftsskuespil, foredrag,
generalforsamling.
 - 20.00: Underholdning og dans til kl. 12.

For deltagelse i mødet betales 6 kr. For kost betales særskilt.
Ønsker man at overnatte på skolen, må sovepose eller tæpper medbringes.

Regnskab

19. november 1958 til 17. november 1959.

	Indtægt	Udgift
Overført fra forrige år	1 167 71	
Kontingent	1 580 00	
Salg af årsskrift	473 00	
Portogodtgørelse	380 00	
Indvundne renter	19 15	
Bonus	104 22	
Elevmødet	955 00	828 47
Årsskrift		2 550 78
Formandens udlæg		32 85
Forskelligt		110 55
Ialt	4 679 08	3 522 65
<hr/>		
Bonus i Andelsbogtrykkeriet		104 22
Girobeholdning		106 60
Bankbeholdning		945 61
Balance	4 679 08	4 679 08

Regnskabet gennemset. Intet fundet at bemærke.

Glambsbjerg, den 27. november 1959.

Holger Berg Olsen.

